

Skandināvu teātris Limbažos viesojas ar aizkustinošu stāstu un teicamu aktierspēli

Šonedēļ Limbažos varēja noskatīties teātra izrādi, kurai līdzīga, iespējams, vietējā kultūras namā līdz šim nav spēlēta. *Vi, de drunknade* jeb *Mēs, nostikušie* skatītājus pārsteidza gan ar interesantu stāstu, gan spožu aktierspēli. *Kompani Nord* (Ziemeļu grupa) ir Skandināvijā atzītā režisora Ārnes Henrika Blumkvista (Arn-Henrik Blomqvist) dibināta trupa. Ar izrādi, ko Latvijā varēja noskatīties tikai Limbažos, viņi pa Skandināvijas valstīm ceļojuši kopš 2016. gada. Tā jau apbraukāta krustāriņš šķērsām, tālab nolēms izrādi atvest arī uz Baltijas valstīm. Šī iecere īstenota ar Ziemeļu ministru padomes atbalstu.

Jāteic gan, ka visi iestudējumu nevarēja novērtēt vienādi. Aktieri runāja un dziedāja zviedru un norvēģu valodā. Subtili bija pieejami angļiski, turklāt valodas zināšanām, lai pilnībā sekotu stāstam, bija jābūt ļoti labām. Citīgi lasīt un vienlaikus iedziļināties aktierspēles niansēs bija izaicinājums pat valodas prātīgiem. Tomēr arī skatītāji, kuri ar tālo zemju valodām ir *uz jūs*, pēcāk teica, ka nav vīlušies. Uz izrādi atnākušie Ausekļa Limbažu teātra aktieri, kuriem pašiem ir ilgu gadu skatuves pieredze, atzina, ka novērtējuši profesionālo aktieru spēli. No ziemeļniekiem varēja mācīties ne tikai to, bet arī scenogrāfijas veidošanu un iespēju izmantot dažādus rekvizītus un tērpus. Divi kungi un dāma – Jūnass Kipersunns (Jonas Kippersund), Mārks Svanstremis (Marc Svahnström) un Lidija Beka (Lidia Bäck), – izrādē atveidoja pārdesmit lomu. Sieviešu, vīriešu, bērnu un sirmgalvju tēliem nebija nekādas saistības ar pašu dzimumu un vecumu. Taču skatītājam nevienu brīdi neradās šaubas, ka viņu priekšā ir mazs puika, skumja atraitne vai cienījams kuģa kapteinis. Tēlojumā varēja sajust katru personību un dzīves stāstu, pat brīžos, kad aktieri no lomas lomā *lēkāja* tik veikli, ka šķita – vienā tēlā viņi neuzkavējas ilgāk par minūti.

Savukārt tiem, kuri ar angļu valodu ir labākās attiecībās, ar izrādes starpniecību pavērās plašāks skats uz Ziemeļvalstu vēsturi un kultūru. *Mēs, nostikušie* stāsta par cilvēku likteņiem ostas ciematā Marstalē Dānijā. Izrādes pamatā ir patiesi notikumi, ko dāņu autoram Karstenam Jensenam uzticējuši viņa dzimtās vietas iedzīvotāji. Tos izmantojot, tapis romāns, kas kļuvis gana slavens. Vēlāk režisors pastāstīja, ka tālab, lai dotos pie rakstnieka, viņš atteicies no kāda sava iestudējuma pirmizrādes apmeklējuma, jo gribējis būt pirmais, kurš iegūs tiesības adaptēt materiālu skatuvei. Viņu var saprast – stāsts ir kaislību un piedzīvojumu piesātināts, tā varoņi piedzīvo arī Otrā pasaules kara šausmas. Izrādē netrūka skarbuma. Daudzi Marstales vīri, būdami vēl zēni, izvēlas jūrnieka profesiju, vēlāk viņi atstāj krastā sievas un bērnus, kuri uzaug, savus tēvus tikpat kā neredzēdami. Ne mazums ir tādu, kuri ne-

Režisors Ārne Henriks Blumkvists (otrais no labās) vakarā pēc izrādes Teātra mājā, sakot paldies Limbažu novada pašvaldībai, kultūras nama un Ausekļa Limbažu teātra kolektīvam par sirsniģo uzņemšanu. Viņa teikto tulko Inese Vaivare, kura saņēma īpašu pateicību par viesu *pieskatīšanu*

Skats no izrādes finālā. No kreisās – Jūnass Kipersunns, Lidija Beka un Mārks Svanstremis

atgriezās. Izrādē atklāj, ko tas nozīmē viņu ģimenēm. Jūrnieku mātēm jāsamierinās ar to, ka, par spīti tēvu piedzīvotajam, dēlus kaut kas tomēr velk jūrā.

Šādā dzīvē ir arī daudz nežēlības. Pret zēniem, kuri padsmīti gadu vecumā sāk darbu uz kuģiem, vecākie komandas biedri izturas vardarbīgi. Šādos apstākļos

auguši, viņi vēlāk paši kļūst par pārdarītājiem. Tādējādi veidojas gluži vai nepārtraukts pārmantotas nežēlības cikls. Pēc izrādes, runājot ar aktieriem, viņi atklāja, ka pārspilējumu izrādē diemžēl nav. Tāda tiešām bijusi skandināvu kuģotāju dzīve 19. gadsimtā. Piemēram, izrādē pieminēts fakts, ka visjaunāk jūrniekiem kļājās uz

amerikāņu laivām. Aktieri apstiprina, ka tur darbā pieņemtajiem skandināviem bija tikpat maz tiesību kā vergiem, viņiem varēja pat nesodīti atņemt dzīvību. Viens no aktieriem, norvēģis J. Kipersunns vēlāk teica, ka šāda ikdienišķa vardarbība viņu sabiedrībā šobrīd ir izskausta, no savas pagātnes viņi attālinājušies ļoti mērķtiecīgi. Bet stāsti par laiku, kad cilvēki dzīvoja citādi, ir saglabājušies. Taču izrādē netrūka arī kolorīta – tas atklājās spilgtajos raksturos, aktrises L. Bekas izpildītajās jūrnieku dziesmās. Viņa īpaši izrādei apguvusi bandžo spēli. Izrādes fonu veidoja projekcijas, kurās fotoattēlos varēja iepazīt iestudējuma darbības vietas.

Pēc tam, kad kolektīvs bija nospēlējis divas izrādes – vienu jauniešiem, otru pieaugušajiem –, tas devās uz Igauniju. Taču limbažnieki nelaida viesus tālāk, viņus nepacienājuši ar kārtīgām vakariņām un nepateikuši lielu paldies. Par to gādāja Ausekļa Limbažu teātra režisore Inta Kalniņa, viņas aktieri, kā arī kultūras nama direktore Sandra Mize un pašvaldības kultūras darba speciāliste Māriete Saulīte. Izdevās godam! Skandināvi apgalvoja, ka nekur vēl tik sirsniģi līdz šim nav uzņemti.

Lindas TAURINĀS
teksts un foto